

Fiskeridirektoratets Småskrifter

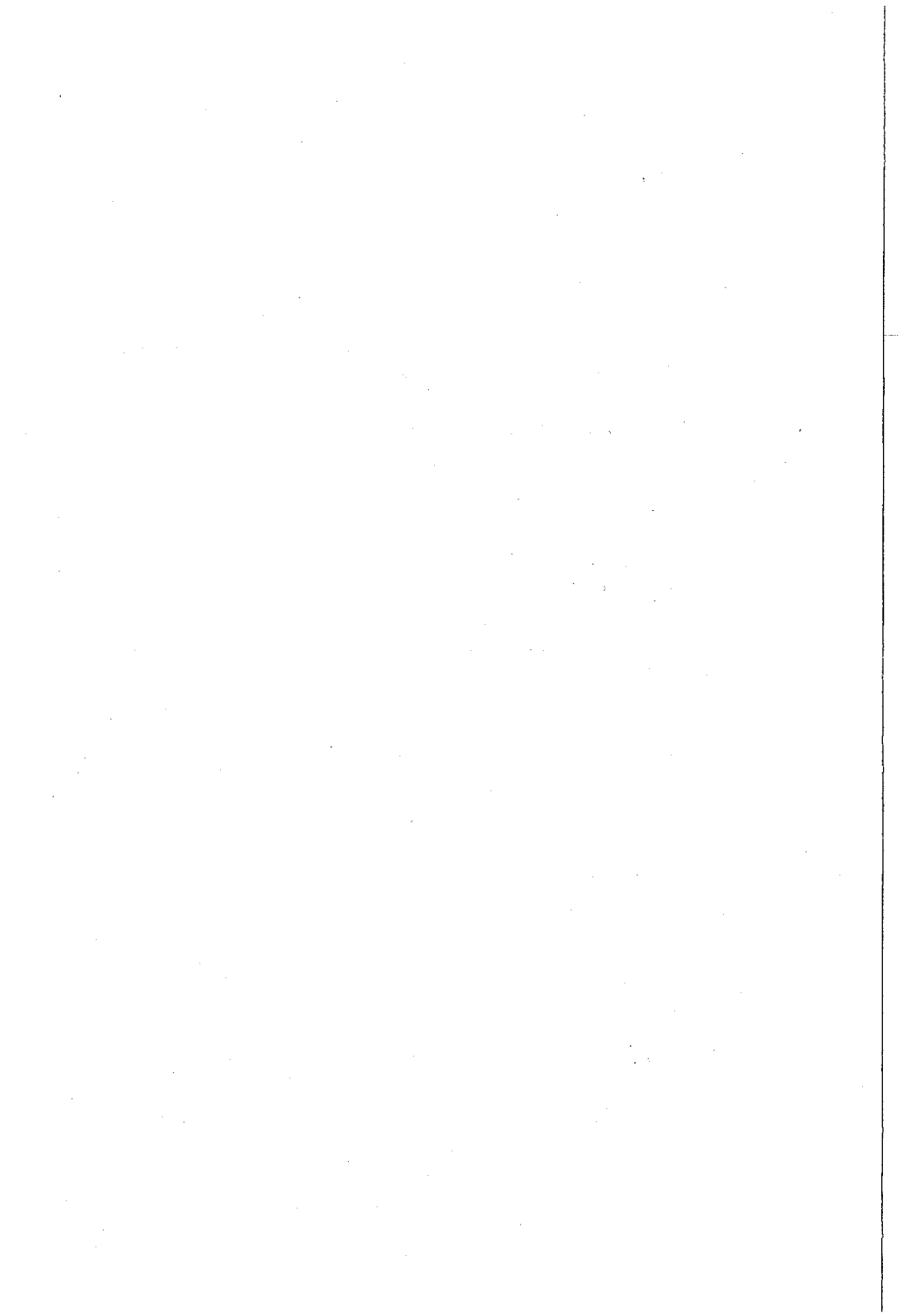
Nr. 2 — 1955

Merkeforsøk som viser skreiens oppførsel i Lofoten

Av Gunnar Dannevig

Utgitt av
FISKERIDIREKTØREN

BERGEN
A.S. JOHN GRIEGS BOKTRYKKERI
1 9 5 5

Under diskusjonen omkring skreifisket i Lofoten er det ofte hevdet at skreien blir skremt ved bruken av snurpenot. Man mener åpenbart at skreien trekker bort fra det felt hvor notfisket foregår, og søker til andre gyteplasser i eller utenfor Lofoten. Det er dog ikke kommet klart frem hvilket grunnlag man har for en slik påstand. Erfaringene fra det praktiske fisket kan lett føre på villspor når man vil bedømme hvor meget skrei der står på et felt. Fangstmulighetene med de fleste redskaper er nemlig sterkt avhengig av hvorledes fisken oppfører seg. Utbytet på line og jukse blir dårlig hvis skreien ikke vil «ta i»; og det ligger i sakens natur at garna først og fremst fanger fisk som er i livlig bevegelse. Under fiske med snurpenot er man derimot avhengig av at skreien samler seg i tilstrekkelig tette stimer.

Når man skal vurdere påstanden om at skreien blir skremt av nota, må det ikke glemmes at skreien er kommet til Lofoten for å gyte. Og når gytingen er forberedt, må den også fullføres. I gytetiden stiller skreien ganske bestemte krav til naturbetingelsene. Forholdene må i så henseende ligge vel til rette i Lofoten, ellers ville ikke skreien samle seg nettopp der i så vidt store mengder. Det er kjent at sjøtemperaturen og havstrømmene kan øve innflytelse på skreiens opptreden i gytetiden. Et ganske annet spørsmål er om vi mennesker ved å bruke snurpenot kan påvirke skreiens vandringer i forplantningstiden.

For å besvare dette spørsmål er det nødvendig å studere skreiens vandringer på Lofotbankene. De beste opplysninger herom får vi ved hjelp av merkeforsøk, som nå har vært utført hvert eneste år siden 1947. Vi skal først behandle resultatene av forsøkene i årene 1947—49, som viser hvorledes skreiens vandringer har artet seg mens de «gamle» redskaper (garn, line og jukse) var enerådende på Lofothavet. Deretter skal vi undersøke om det

er mulig å peke på uventede og unormale trekk ved skreiens oppførsel i de årene notfisket har pågått (1950—54). Herunder vil alle forsøk av betydning bli behandlet, slik at enhver har anledning til å bedømme resultatene.

De fleste forsøk omfatter flere hundre torsk som er merket på et avgrenset felt i løpet av en eller noen få dager. Når en slik merket skrei blir fisket opp igjen, vil merkets nummer, sammen med journalen, si oss når og hvor torsken ble merket. Fra fiskerne får vi opplysning om fangststed og dato. I det følgende skal vi bare gjøre bruk av den fisk som er gjenfanget i Lofoten i samme sesong som merkingen ble utført. Etter å ha samlet alle gjenfangster fra hvert forsøk, kan man se hvorledes skreien i løpet av sesongen har spredt seg til de forskjellige felt i Lofoten. Resultatene av noen forsøk i 1947 er vist på fig. 1 og 2; her markerer det sorte felt hvor fisken ble merket, mens pilespissene viser hvor fisken ble gjenfanget.

Ved en undersøkelse som denne er det av betydning å få klarlagt hvor lenge skreien er blitt stående på merkefeltet, og

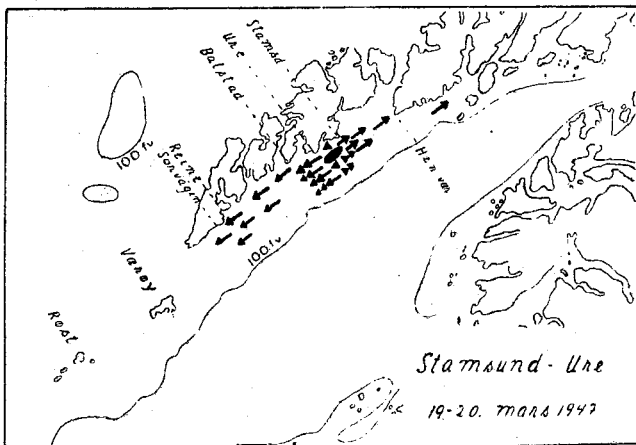

Fig. 1. Pilespissene markerer gjenfangst av torsk som ble merket på det sorte felt.

når den begynte å sige til andre felt i Lofoten. Vi skal derfor gruppere gjenfangstene både etter fangstlokalitet og etter det antall dager fisken har vært i frihet, slik som det er gjort i tab. 1.

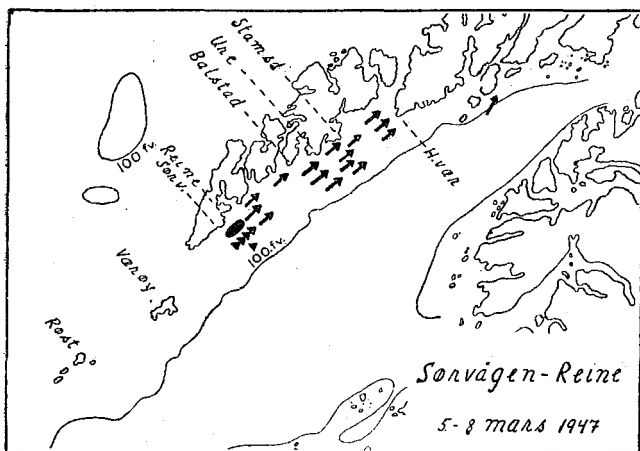

Fig. 2. Pilspissene markerer gjenfangst av torsk som ble merket på det sorte felt.

Her har det vært nødvendig å henføre gjenfangstene til litt større distrikter. Således vil all fisk som er tatt øst for Skrova, bli henregnet til distriktet Brettesnes—Rinøy. Disse distrikter som det vil bli gjort bruk av i det følgende, er i tabellen ordnet geografisk i retningen øst—vest (jfr. kartet fig. 3). Det distriktet hvor merkingen er utført, vil bli betegnet som forsøksfeltet eller merkedistriktet. — En slik tabell gir en god oversikt over hvor lenge der ble fanget merket fisk på forsøksfeltet, i dette tilfelle distriktet «Reine og vestover». Samtidig får man nøyaktige opplysninger om når skreien viser seg på andre felt. Den følgende fremstilling er derfor basert på en slik behandling av resultatene fra hvert enkelt forsøk.

Tab. 1. Merkeforsøk på feltet Reine—Sørvågen 5.—11. mars 1947. Antall fisk gjenfanget på de forskjellige felt under Lofotfisket i 1947, etter det antall dager fisken har vært i frihet.

Antall dager i frihet:	0—5	6—10	11—15	16—20	21—25	26—30	>30	Sum
Reine og vestover	2	2	2	2	1	—	2	11
Ure, Balstad, Sund	1	2	5	2	1	—	—	11
Henningsvær—Stamsund	—	4	4	5	—	—	—	13
Hopsteigen, Moholmen, Høla, Skrova ..	—	—	—	—	—	—	—	—
Brettesnes—Rinøy	—	—	—	1	—	—	—	1
Sum	3	8	11	10	2	—	2	36

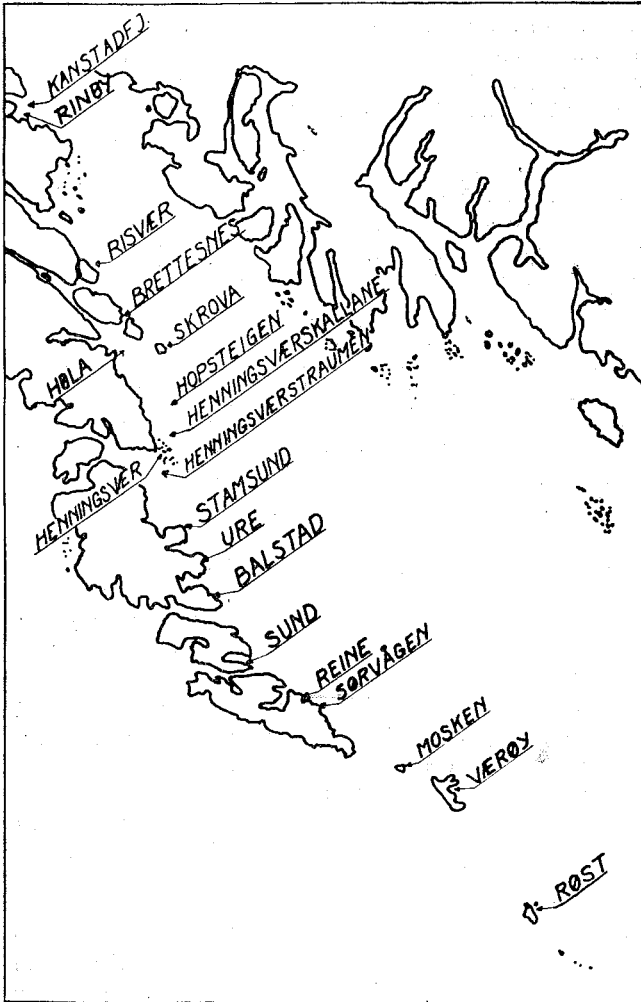

Fig. 3. Kartskisse over Lofoten.

I 1947 var der meget gode forekomster av skrei i Lofoten, idet den rike årsklassen 1937 da gjorde seg gjeldende med full tyngde. Driftsforholdene var stort sett gode i den beste fisketiden slik at utbyttet ble rekordmessig (over 145 000 tonn). — Det første merkeforsøket ble utført mellom Reine og Sørvågen i dagene 5.—11. mars. Resultatene er vist øverst på fig. 4. Her viser de sorte søylene hvor mange fisk (N) som er gjenfanget på forsøksfeltet i hver 5-dagers periode etter merkingen. De skraverete søylene representerer på samme måte gjenfangstene øst for merkedistriktet, mens åpne søyler er nyttet for den fisk som er tatt vest for dette. — Som vi ser ble der i tiden etter merkingen til stadighet gjenfanget noen få fisk på forsøksfeltet; noe av skreien er åpenbart blitt stående der i flere uker. Men allerede etter 6 dagers forløp ble de fleste gjenfangster tatt øst for Reine. Dette viser klart at skreien var på innsig da merkingen ble foretatt. Et slikt resultat er i god overensstemmelse med den praktiske erfaring at den skreien som opptrer i Vest-Lofoten tidlig i sesongen, ofte flytter seg til bankene i Øst-Lofoten. — Etter 3 ukers forløp ble der fanget få merkede torsk i Lofoten, fisket var da sterkt på retur.

Forsøkene 15.—19. mars mellom Henningsvær og Stamsund (fig. 4) ga flest gjenfangster innen samme distrikt i de første 10 dagene; meget av fisken må derfor ha stått nokså rolig der noen tid. Men allerede få dager etter merkingen er der en tydelig vandring vestover; etter 6—10 dagers forløp er der således tatt nesten like mange merkede fisk vest for Stamsund som på forsøksfeltet. Etter 11 dager og mer er gjenfangstene uten sammenlikning mest hyppige på feltene vest for merkedistriktet. — Noen forsøk utført 20.—22. mars mellom Ure og Nesland gir stort sett det samme bilde (fig. 4, nederst). — Disse resultater viser klart at utsiget gjør seg gjeldende med full tyngde i slutten av mars. Herunder vil meget av skreien følge bankene vestover mot Lofotodden.

Allerede disse forsøkene demonstrerer klart at den merkede fisken i noen tilfelle forsvinner raskt fra forsøksfeltet, mens den i andre tilfelle kan bli stående der gjennom lengre tid. Av samtlige gjenfangster fra forsøket 5.—11. mars er således bare 31 pst. blitt tatt innen merkedistriktet. For de to følgende

forsøk er mer enn 50 pst. av den gjenfangede fisken tatt på det felt hvor merkingen ble utført. Denne forskjell skyldes at vi i

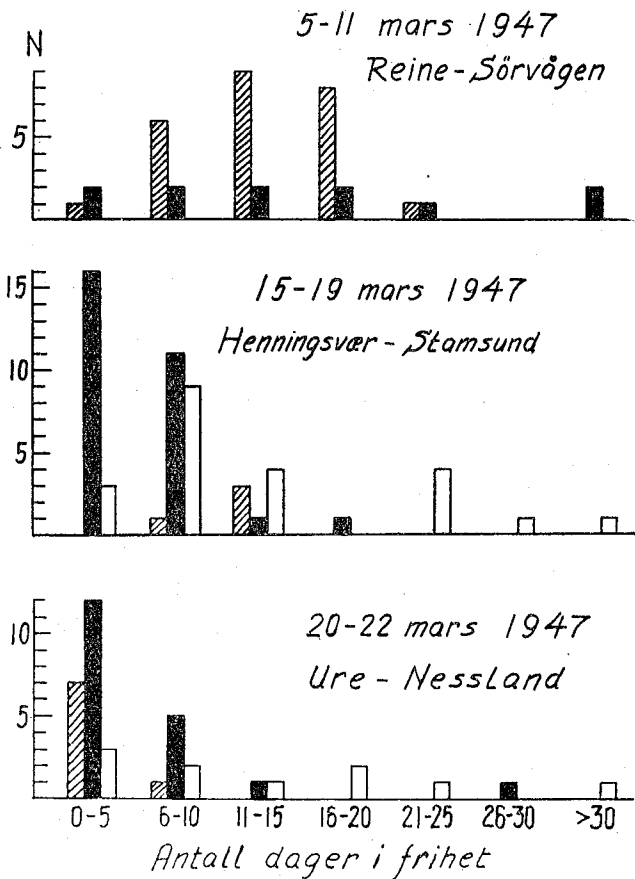

Fig. 4. Sorte søyler: Antall gjenfangster (N) på merkefeltet.
Skraverte » » » øst for »
Apne » » » vest for »

første tilfelle merket fisk som var på innsig, mens vi senere merket gytende skrei som åpenbart holder seg mer i ro inntil den er ferdig med å gyte.

I 1948 var der allerede tidlig i sesongen seget opp en del skrei for Aust-Lofoten, men der ble dog ikke noe fiske av betydning på dette felt. I løpet av mars samlet skreien seg i størst mengde i Vest-Lofoten; spesielt for Reine var der meget store konsentrasjoner. — Været var urolig og stormfullt fra begynnelsen av februar til slutten av mars, noe som også hemmet vårt arbeid.

Forsøkene ble påbegynt i Aust-Lofoten midt i februar. Fig. 5 viser resultatene for den fisk som ble merket 16.—28. februar på Hopsteigen og mellom Moholmen og Skrova. I løpet av de 5 første dagene ble der gjenfanget 22 fisk innen merkedistriktet. Seinere ble der imidlertid tatt få merkede skrei på dette felt, bare 11 i alt. Til gjengjeld ble det kort tid etter merkingen fanget meget merket fisk lenger vest, og da spesielt på feltene ved Reine. — Forsøket ved Henningsværskallene 20. februar, som bare omfattet et lite antall fisk, ga stort sett det samme resultat (fig. 5, nederst).

Det er eiendommelig at skreien i 1948 forvant fra Aust-Lofoten allerede før utgangen av februar, for seinere å samle seg på bankene i Vest-Lofoten. Den seg vestover på samme måte som under utsiget etter avsluttet gyting. I dette tilfelle var dog skreien knapt begynt å gyte da den forsvant fra Aust-Lofoten, og vi må derfor søke etter andre årsaker til dens litt overraskende oppførsel. Det er kjent at temperaturforholdene i sjøen kan øve stor innvirkning på fiskens opptreden. Dr. Eggvin har opplyst at bankene i Aust-Lofoten ble dekket av temmelig kaldt vann nettopp på det tidspunkt da skreien forsvant derfra. Det er sannsynlig at dette kalde vannet rett og slett har skjøvet skreien foran seg mot vest. Vi har her et utmerket eksempel på hvorledes naturforholdene kan bevirke at fisken plutselig forsvinner fra et felt for siden å dukke opp på et helt annet.

I 1948 ble der også merket en del skrei mellom Reine og Lofotodden ved månedskiftet mars—april (fig. 6). Som tidligere nevnt var der da meget rike forekomster på dette felt. Den merkede fisken viste liten tendens til spredning mot andre felt

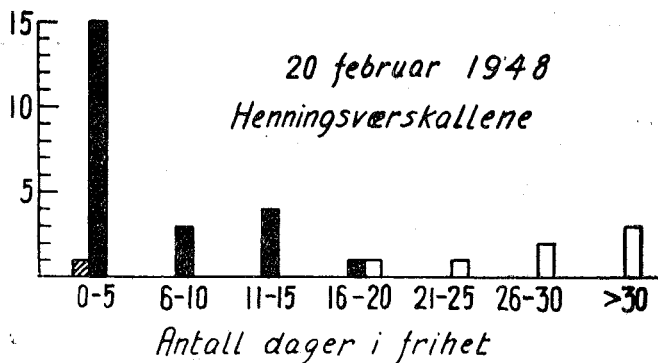
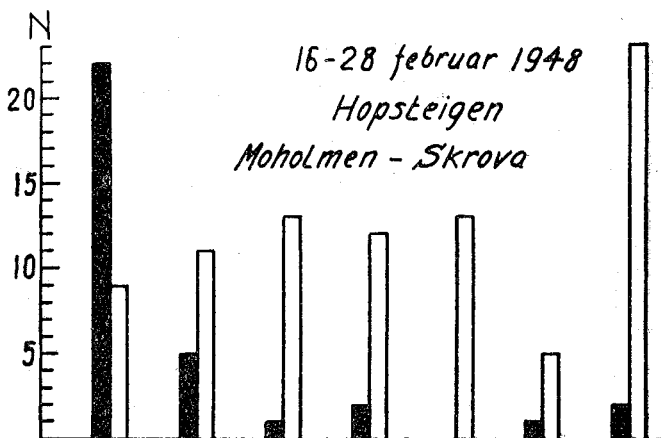

Fig. 5. Sorte søyler: Antall gjenfangster (N) på merkefeltet.

Skraverte	»	»	»	øst for	»
Åpne	»	»	»	vest for	»

i Lofoten, det meste ble fisket opp igjen innen merkedistriktet. Skreien er således blitt stående der inntil den forsvant fra Lofoten for godt.

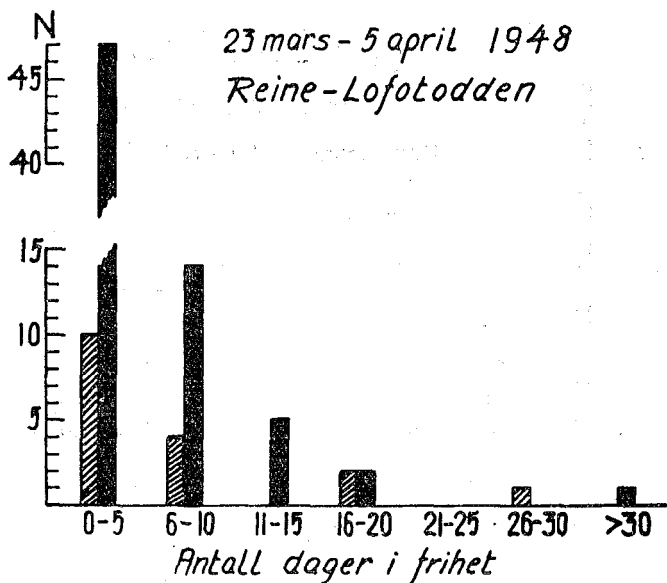

Fig. 6. Sorte søyler: Antall gjenfangster (N) på merkefeltet.

Skraverte	»	»	»	øst for	»
Åpne	»	»	»	vest for	»

I sesongen 1949 ble det utført et merkeforsøk ved Henningsvær den 15. og 16. mars, likesom det ble merket en del skrei på Henningsværstraumen i dagene 17.—26. mars (fig. 7). En stor del av gjenfangstene ble tatt innen det distrikt hvor merkingen var utført, henholdsvis 68 og 74 pst.; alle disse, bortsett fra en enkelt, ble tatt i løpet av 15 dager. Der var dog allerede få dager etter merkingen en tydelig spredning mot feltene lenger vest, hvor man tok det største antall merkede torsk 11—15 dager etter at forsøkene ble utført. En stor del av den gytende fisken ble således stående på feltene ved Henningsvær inntil gytingen var avsluttet, hvorefter den meget raskt seg ut over bankene i Vest-Lofoten.

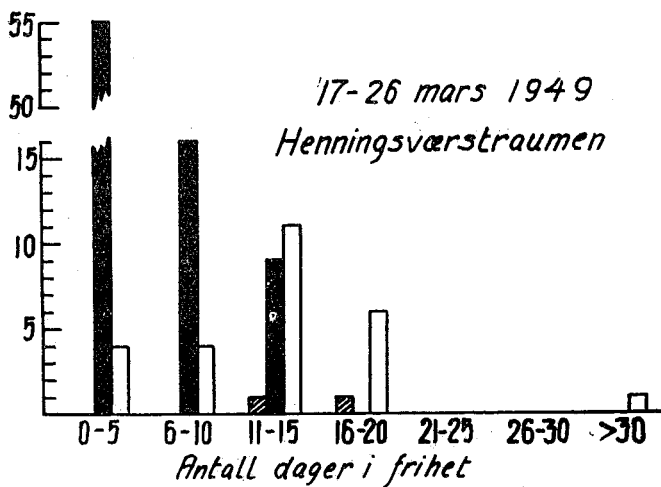
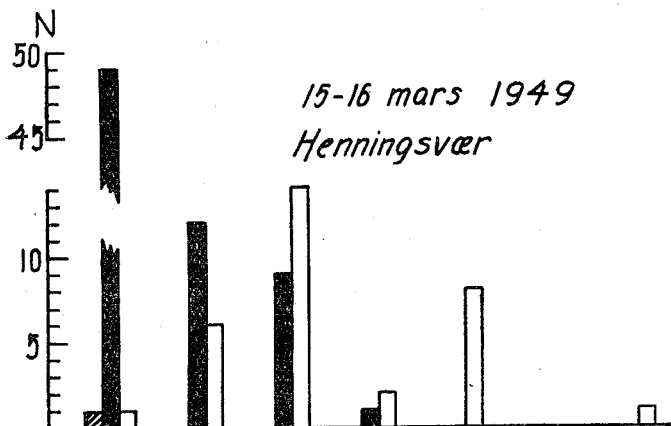

Fig. 7. Sorte søyler: Antall gjenfangster (N) på merkefeltet.

Skraverte » » » øst for »

Apne » » » vest for »

Forsøkene i årene 1947—49 illustrerer flere velkjente trekk ved skreiens vandringer og oppførsel i gytetiden. — Under innsiget i februar og første del av mars vil skreistimene normalt være i bevegelse. En del av skreien passerer åpenbart bankene i Vest-Lofoten på sin ferd mot feltene lenger øst. Det er dog grunn til å tro at ikke all skreien følger denne ruten. I alle tilfelle er der ikke bare ett sammenhengende innsig, men flere separate. Den eldste fisken er gjerne tidligst ute, mens første-gangsgyterne ikke kommer med full tyngde før litt ut i mars. På enkelte felt kan det derfor helt plutselig komme innsig av ny fisk langt ut i sesongen. — Temperatur- og strømforhold kan være avgjørende for hvor i Lofoten fisken søker inn og stopper opp for å gyte. Endringer i disse forhold kan bevirke at skreien plutselig forsvinner fra et felt for seinere å samle seg på et annet.

Mens gytingen pågår, står skreien åpenbart nokså rolig. Det meste av fisken gyter omkring midten av mars, men tidspunktet faller litt forskjellig for de ulike innsig, likesom det varierer noe fra fisk til fisk. Utsiget som tar til når fisken er utgytt, vil derfor foregå gjennom et nokså langt tidsrom. Det begynner så smått allerede ca. 20. mars, men først ved månedskiftet mars/april gjør det seg gjeldende med full tyngde; de siste etternølerne forsvinner ikke før langt ut i april. Under utsiget vil normalt meget av skreien følge bankene vestover mot Lofotodden slik at man sist i sesongen gjerne får det beste fisket i Vest-Lofoten.

I 1950 ble der åpnet adgang til et stortilet forsøksfiske med snurpenot og synkenot. Der ble først gitt konsesjon til 60 notbruk (hvorav 10 synkenøter); få dager etter notfiskets begynnelse fikk ytterligere 40 snurpenotbruk tillatelse til å delta. I de følgende år har deltagelsen i notfisket vært betydelig større.

Vi skal nå gjennomgå resultatene av merkeforsøkene i årene 1950—54 og da spesielt undersøke om vi kan finne noe unormalt ved skreiens vandringer og oppførsel mens den er i Lofoten.

I årene fra og med 1950 er der bare merket notfanget fisk. Skreien blir ført over fra snurpenota til en vanlig slepepose hvor den går inntil vi kan få merket den. Fisken er alltid sluppet ut på det sted hvor fangsten er tatt. Forsøkene er således i alle tilfelle utført på de felt hvor der har vært drevet fiske med snurpe-

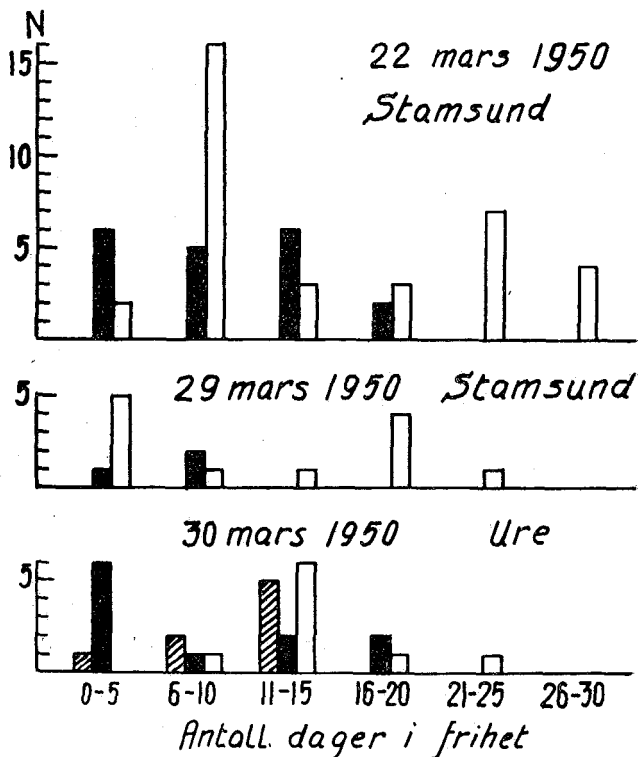

Fig. 8. Sorte søyler: Antall gjenfangster (N) på merkefeltet.
 Skraverte » » » øst for »
 Åpne » » » vest for »

not. Videre har den merkede fisken vært i mer intim kontakt med nota enn den øvrige skreien på samme felt.

I 1950 tok notfisket til 13. mars. I den første uken foregikk det vesentlig på strekningen Henningsværstraumen—Ure, i den følgende uke litt lenger vest (Stamsund—Balstad). — Det første merkeforsøk ble utført ved Stamsund den 22. mars, se fig. 8.

øverst. De sorte søylene representerer fortsatt gjenfangstene fra merkedistriktet, i dette tilfelle feltene for Stamsund og Henningsvær. Det vil ses at en hel del av den merkede skreien er blitt stående der opptil 15–20 dager, mens altså notfisket pågikk. Således er 35 pst. av alle gjenfangster fra Lofoten blitt tatt innen merkedistriktet. På feltene øst for Henningsvær ble det ikke fanget en eneste merket skrei. Derimot ble der gjenfanget atskillig vest for Stamsund (de åpne søylene), det største antall 6–10 dager etter merkingen. Etter 3 ukers forløp var det bare på disse vestlige feltene at der ble fanget merket skrei. En slik spredning måtte vi imidlertid vente, det er helt normalt at skreien begynner å sige vestover i siste uke av mars.

Der ble også utført et forsøk ved Stamsund den 29. mars (vist midt på fig. 8). I dette tilfelle er der fanget forholdsvis færre merkede fisk på forsøksfeltet, de fleste er tatt lenger vest. Dette skyldes at forsøket ble utført en uke seinere enn foregående, altså på et tidspunkt da utsiget var i full gang. — Det siste forsøket i 1950 ble utført den 30. mars ved Ure (fig. 8, nederst). En del av denne fisken ble gjenfanget øst for det distriktet hvor merkingen var utført (de skraverete søylene). Alle disse ble imidlertid tatt på feltene ved Stamsund og Henningsvær. Skreien har således ikke vandret langt østover, og en viss spredning må man alltid vente. For øvrig har også dette forsøket gitt gjenfangster for de vestlige vær i Lofoten, mens skreien var på sitt normale utsig.

På grunnlag av resultatene fra 1950 lar det seg vanskelig gjøre å peke på noe ekstraordinært og uventet ved skreiens oppførsel på de felt hvor notfisket foregikk og merkingen ble utført. Dette stemmer godt med utvalgsformannens uttalelse i beretningen om fisket i uken til 25. mars, der det heter:

«Fisket har også denne uke foregått i det i forrige rapport nevnte område, Stamsund—Ballstad. På denne strekning har det foregått et jevnt og særdeles godt fiske for alle bruksvarer.» (Årsberetning vedk. Norges Fiskerier 1950 — nr. 1, s. 10).

I 1951 var datoen for notfiskets begynnelse fastsatt til 1. mars, men på grunn av værforholdene tok det først til i uken 4.–10. mars. Der ble da fisket godt med de fleste redskaper på strekningen fra Henningsværstraumen til Balstad og henimot Sund.

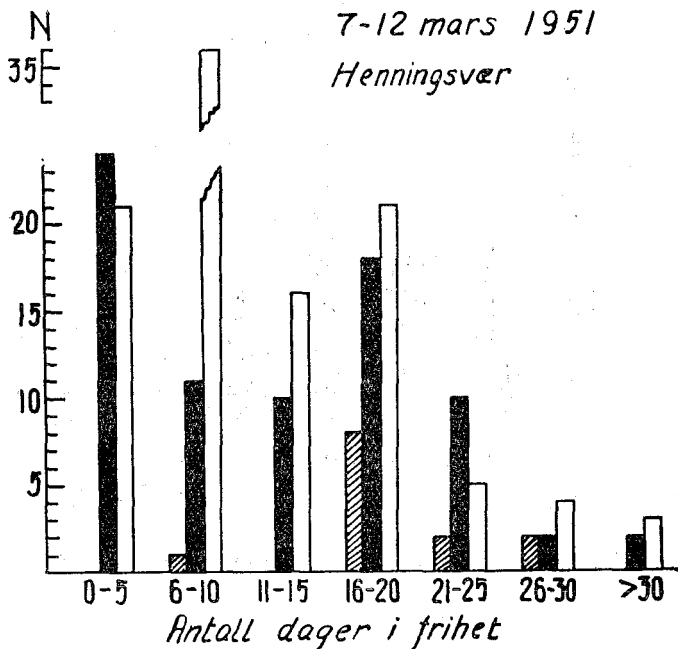

Fig. 9. Sorte søyler: Antall gjenfangster (N) på merkefeltet.

Skraverte » » » øst for »
 Åpne » » » vest for »

— Der ble utført merkeforsøk med notfanget skrei ved Henningsvær i dagene 7.—12. mars (fig. 9). På samme felt ble der fanget et ganske stort antall merket fisk en måneds tid framover. Således er 40 pst. av alle returnerte merker funnet på fisk som ble fanget på strekningen Henningsvær—Stamsund. Kun et fåtall ble gjenfanget øst for Henningsvær, 6 pst. av samtlige. Derimot har en hel del av skreien seget vestover etter hvert, hvilket dog ikke er unormalt for årstiden.

Den 8. og 13. mars ble der merket en del skrei ved Ure (fig. 10). Også dette forsøket ga et betydelig antall gjenfangster

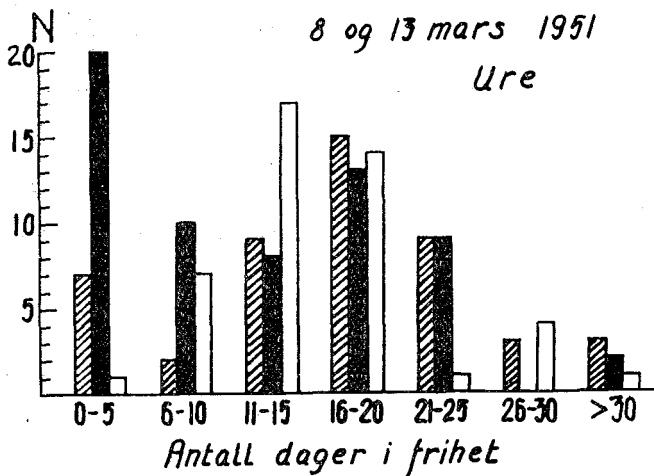

Fig. 10. Sorte søyler: Antall gjenfangster (N) på merkefeltet.

Skraverte	»	»	»	øst for	»
Åpne	»	»	»	vest for	»

på forsøksfeltet, 40 pst. av samtlige. En del av skreien er åpenbart blitt stående der i hvert fall en 3-4 ukers tid framover. Der har dog vært noen spredning mot øst, først og fremst til nabofeltene ved Stamsund og Henningsvær. Noen tid etter merkingen er det tydelig at skreien som vanlig seg ut over bankene i Vest-Lofoten.

I siste uke av mars 1951 tok fisket seg noe opp i Aust-Lofoten slik at en stor del av not- og garnflåten samlet seg i området Østnesfjorden—Høla og på Henningsværstraumen. — Den 28. mars ble der utført et siste merkeforsøk på Høla (fig. 11). De fleste gjenfangster kom fra merkedistriktet; således ble 82 pst. av alle returnerte merker funnet på fisk som var fanget på Høla, ved Skrova, eller på Hopsteigen. Men antallet av gjenfangster på disse felt avtok raskt, idet fisken som ventet, seg vestover nokså snart. Etter 15 dagers forløp fikk vi ytterst få merker fra Lofoten, men da var jo også fisket der praktisk talt avsluttet.

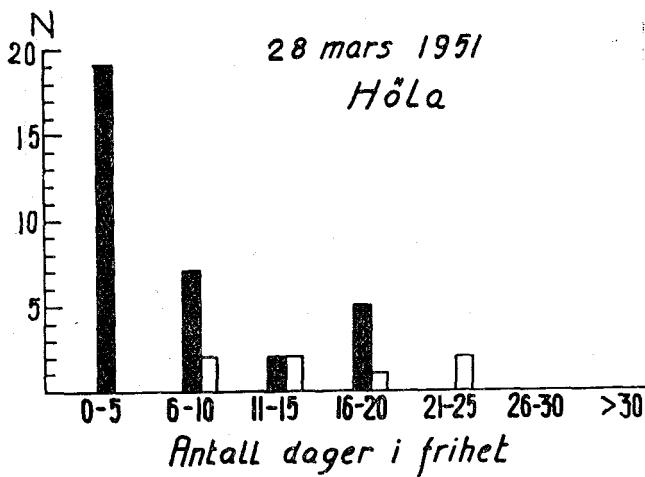

Fig. 11. Sorte søyler: Antall gjenfangster (N) på merkefeltet.

Skraverte » » » øst for »
 Apne » » » vest for »

I 1952 tok notfisket til i første uke av mars; det ble noe hemmet av at skreien stod meget dypt og ofte nær bunnen. — Det første merkeforsøket ble utført allerede 6. og 7. mars på Henningsværstraumen (fig. 12). På forsøksfeltet ble der til stadighet fanget merket fisk en månedstid framover, 31 pst. av alle gjenfangster er således tatt der. En del av skreien er dog seget østover, hvilket ikke er ualminnelig så vidt tidlig i sesongen. På feltene vest for Stamsund fikk man ikke noe større antall merket fisk før der var gått ca. 3 uker, d. v. s. på et tidspunkt da utsiget normalt er i full gang.

I dagene 12.–15. mars ble der merket en del skrei på Høla (fig. 13). Dette forsøk ga et meget stort antall gjenfangster på samme eller nærliggende lokaliteter i 3–4 uker framover. Således er 62 pst. av alle returnerte merker funnet på fisk som er fanget ved Skrova, på Høla og på Hopsteigen. Kun noen få fisk er tatt øst for Skrova. Derimot ser vi at skreien etter hvert seg

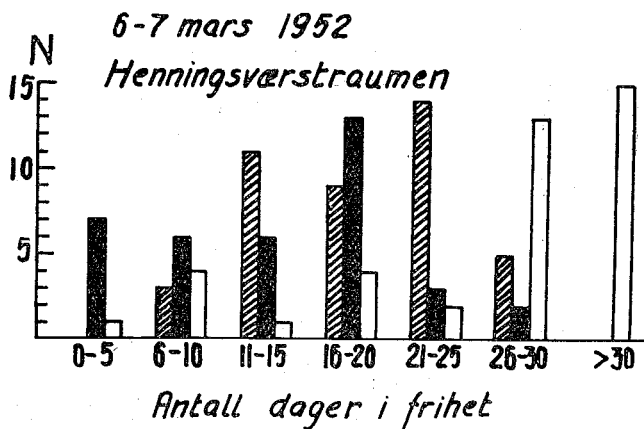

Fig. 12. Sorte søyler: Antall gjenfangster (N) på merkefeltet.
Skraverte » » » øst for »
Apne » » » vest for »

vestover i stadig større utstrekning. På strekningen Henningsvær—Lofotodden ble det største antall merkede fisk fanget 2—4 uker etter merkingen, da det normale utsiget var i full gang. — Heller ikke i 1952 er der åpenbart unormale trekk ved skreiens vandringer.

Sesongen 1953 har krav på betydelig interesse. Det var en av de verste uværsvintre i Lofot-fiskets historie slik at driftsforholdene var meget vanskelige, spesielt for notflåten. Notfisket ble derfor først og fremst drevet på de felter hvor der var litt livd for vind og sjø. Således ble forekomstene i Høla-distriktet utnyttet til det ytterste av notflåten, selv om fisket også der ble hemmet av dårlig vær. Alle våre forsøk i 1953 ble utført nettopp på dette felt, som for øvrig var den eneste lokalitet hvor vi kunne få en brukbar arbeidsdag en og annen gang.

Notfisket begynte den 9. mars, og den 10. og 11. mars merket vi i alt 434 torsk på Høla. Av disse ble 138, eller 32 pst., gjenfanget i samme sesong. Den merkede skreien ble derfor

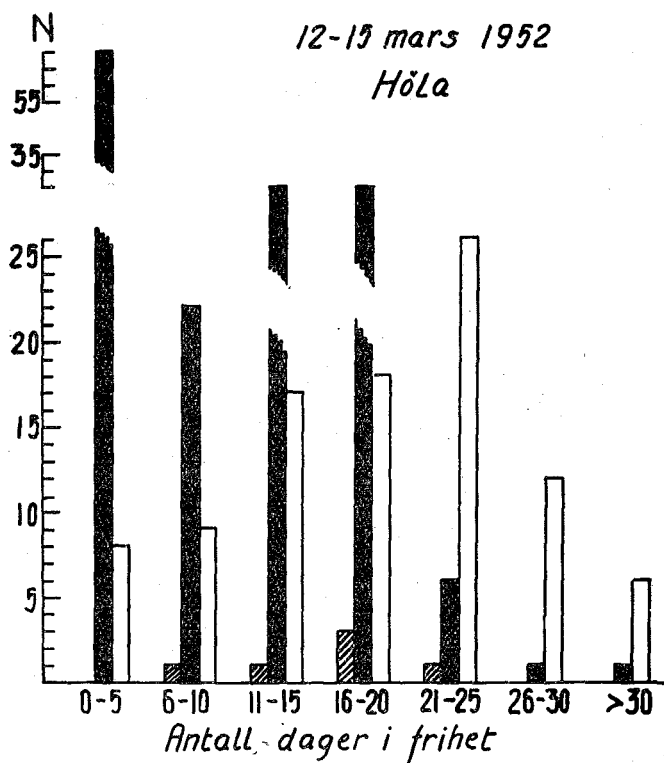

Fig. 13. Sorte søyler: Antall gjenfangster (N) på merkefeltet.

Skraverte	»	»	»	øst for	»
Åpne	»	»	»	vest for	»

ganske sterkt beskattet, noe som viser at skreiforekomstene på Høla ble godt utnyttet. — Det største antall gjenfangster (64 pst. av samtlige) ble tatt innen merkedistriktet (se fig. 14). I løpet av de 15 første dagene ble det bare unntagelsesvis fanget merket fisk andre steder, men deretter kom gjenfangstene fra de vestlige felt med økende hyppighet. Dette skyldes at skreien da be-

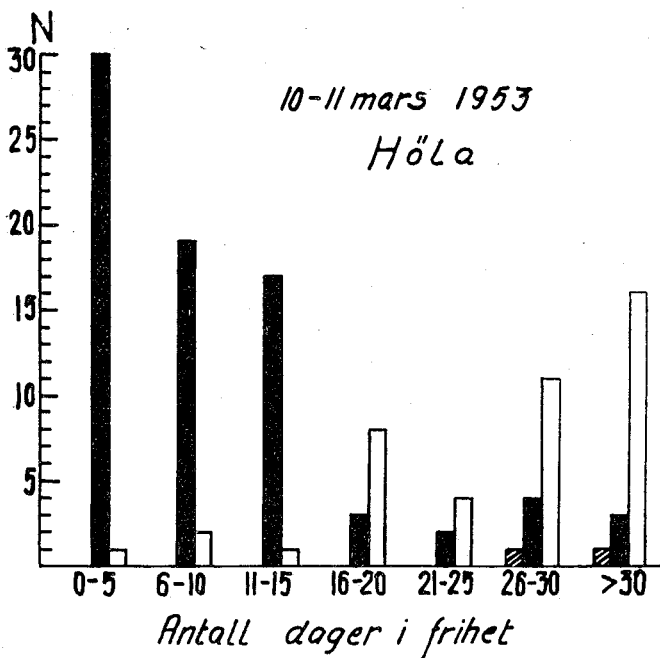

Fig. 14. Sorte søyler: Antall gjenfangster (N) på merkefeltet.

Skraverte	»	»	øst for	»
Åpne	»	»	vest for	»

gynte sitt normale utsig som i hvert fall delvis pleier å gå over bankene i Vest-Lofoten. Imidlertid ser vi at noe skrei er blitt stående meget lenge på forsøksfeltet hvor vi fikk gjenfangster over 1 måned etter merkingen.

På grunn av dårlig vær ble det neste forsøk på Høla først utført den 18. mars (fig. 15, øverst). Også i dette tilfelle ble der gjenfanget meget fisk nær utslipningsstedet. Men da dette forsøk ble utført 1 uke seinere enn foregående, begynte skreien sitt normale sig vestover allerede etter 6-10 dagers forløp. Tross dette er 39 pst. av alle gjenfangster tatt innen merkedistriktet.

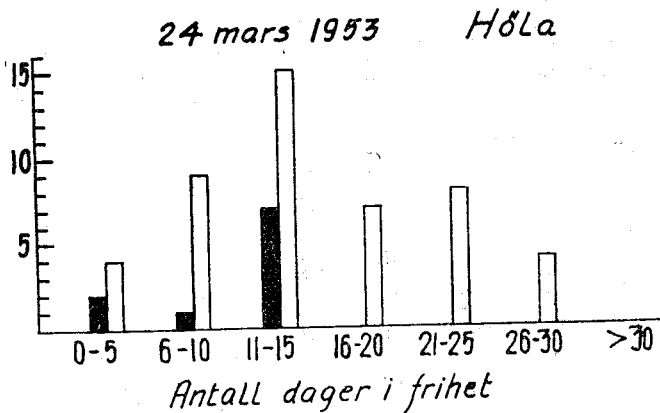
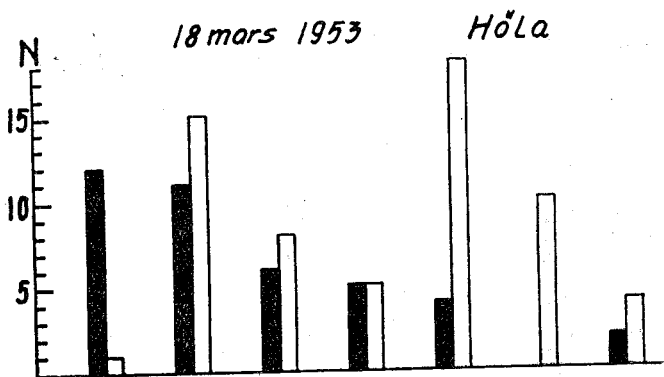

Fig. 15. Sorte søyler: Antall gjenfangster (N) på merkefeltet.
 Skraverte » » » øst for »
 Åpne » » » vest for »

Det er dog av interesse at 2 fisk ble tatt på østsiden av Vestfjorden, en ved Hamarøy og en i Tysfjord. — Et siste forsøk den 24. mars (fig. 15, nederst) ga som ventet få gjenfangster på samme

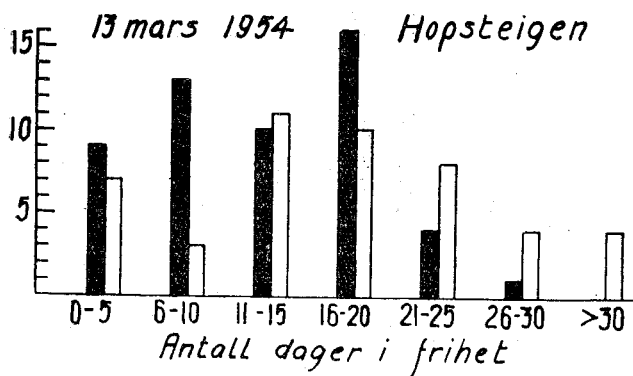
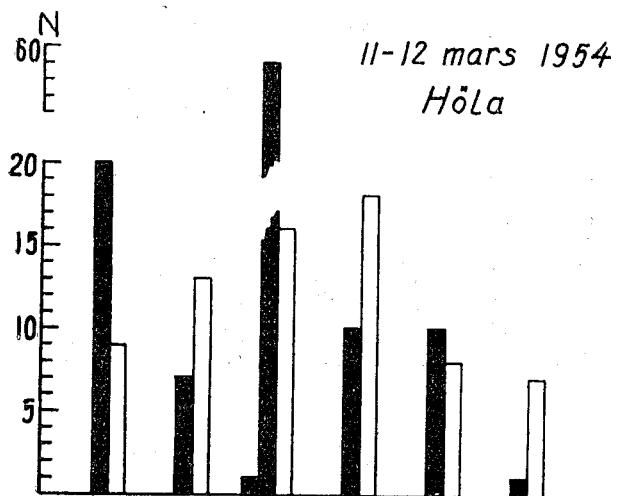

Fig. 16. Sorte søyler: Antall gjenfangster (N) på merkefeltet.
Skraverte » » » øst for »
Åpne » » » vest for »

område. Utsiget var nemlig da i full gang, slik at skreien først ble tatt på feltene lenger vest.

Resultatene av merkeforsøkene i 1953 har for det første vist at skreiforekomstene på Høla ble sterkt beskattet, ikke minst av notfiskerne. Til tross for det etter forholdene betydelige notfiske på dette felt, er der ingen tegn til at skreien oppførte seg unormalt. Skreien søkte ikke vestover før det tidspunktet da utsiget normalt tar til.

I 1954 ble der i tiden etter 10. mars drevet et betydelig notfiske på strekningen fra Henningsværstraumen og østover. Det lyktes å spre våre forsøk til flere lokaliteter innen dette området. Det første forsøk ble utført på Høla den 11. og 12. mars (fig. 16, øverst). Det antall fisk som er gjenfanget i hver 5-dagers periode, varierer nokså uregelmessig; dette skyldes bl. a. at dårlig vær til sine tider nedsatte fiskeflåtenes fangstmuligheter. Et stort antall ble gjenfanget innen merkedistriktet, herfra fikk vi 60 pst. av alle gjenfangster fra Lofoten. En stor del av skreien er åpenbart blitt stående der i minst 3–4 uker. Som det fremgår av figuren er der en tendens til vandring mot vest allerede få dager etter merkingen. På disse vestlige felt var den merkede fisken mest tallrik i fangstene 16–20 dager etter forsøket, d. v. s. i slutten av mars måned. Men det er jo nettopp det vanlige tidspunkt for utsiget. — Forsøket på Hopsteigen den 13. mars ga stort sett samme resultat slik at der er ingen grunn til å gå nærmere inn på det (fig. 16, nederst).

Resultatene av forsøket ved Henningsværskallene den 18. mars (fig. 17, øverst) kunne ved første øyekast tyde på at skreien her hadde vært mer urolig idet et ganske stort antall ble gjenfanget øst for merkedistriktet. Under bedømmelsen av dette forhold må vi dog være oppmerksom på grensene for de distrikter vi her arbeider med (jevntør tab. 1 og fig. 3). Merkelokaliteten ligger ved østgrensen for distriktet Henningsvær–Stamsund, som forsøket er henført til. Og skreien står aldri helt rolig, der vil alltid være en viss spredning i nær sagt alle retninger.

Den 23. mars ble der atter utført et forsøk på Høla (fig. 17, nederst). I løpet av de første 10 dager ble der fanget et stort antall merkede torsk nær utslipningsstedet. Samtidig ble der tatt noen få fisk vest for Henningsvær, åpenbart på sig ut fra

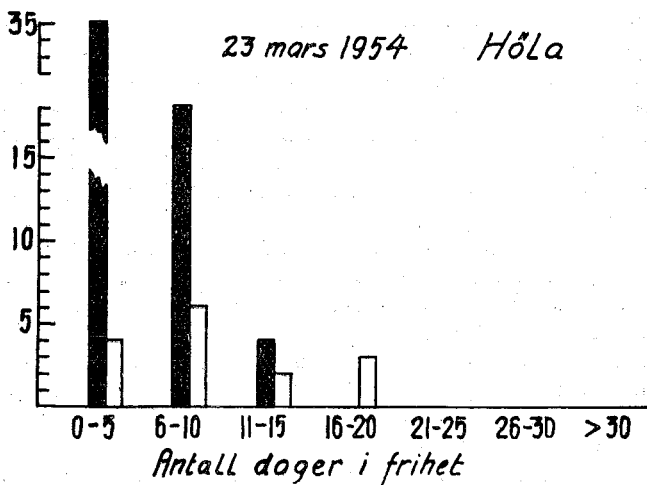
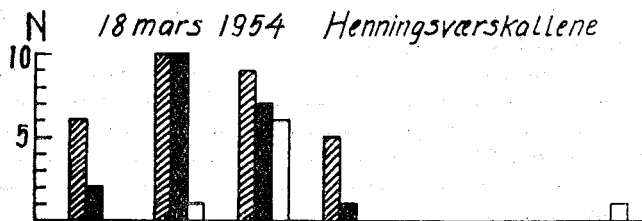

Fig. 17. Sorte søyler: Antall gjenfangster (N) på merkefeltet.
 Skraverte » » » øst for »
 Åpne » » » vest for »

Lofoten. Etter 15 dagers forløp ble det bare gjenfanget 3 individer, men da var også Lofot-fisket på det nærmeste slutt.

I årene 1950-54 er alle merkeforsøk utført på felt hvor der har vært drevet fiske med snurpenot. All den merkede fisken er også fanget med snurpenot og er således kommet i sterkere berøring med dette redskap enn den øvrige torsken.

Etter en kritisk gjennomgåelse av de innvunne resultater lar det seg ikke gjøre å peke på noe uventet og unormalt ved vandringerne til den skreien vi har merket. Dens oppførsel har i det store og hele artet seg slik som vi måtte vente etter erfaringene fra tidligere år. Skrei som er merket midt under gytingen, har vist liten tendens til å spre seg til andre felt før det tidspunkt utsiget normalt tar til. Da har den som vanlig seget ut over bankene i Vest-Lofoten. Der er intet som tyder på at den merkede fisken i større utstrekning er blitt skremt bort fra forsøksfeltet på grunn av det notfisket som har foregått der.

Disse resultater synes derfor å vise at snurpenota ikke formår å påvirke skreiens vandringer i større utstrekning enn de øvrige redskaper. En ganske annen sak er at alle redskaper må antas å skremme fisken rent lokalt, den vil alltid skvette til side når fremmede gjenstander blir senket ned i stimene. Men dette blir ikke annet enn en rent lokal reaksjon som ikke fører til at fisken helt forlater det området hvor den holder til.